

Wiedza o społeczeństwie Poziom podstawowy

Listopad 2008

Zasady oceniania:

- za rozwiązanie zadań z arkusza na poziomie podstawowym można uzyskać maksymalnie 100 punktów,
- model odpowiedzi uwzględnia jej zakres merytoryczny, ale nie jest ścisłym wzorem sformułowania (poza odpowiedziami jednowyrazowymi i do zadań zamkniętych); uznaje się każdą inną pełną i poprawną merytorycznie odpowiedź, przyznając za nią maksymalną liczbę punktów,
- za odpowiedzi do poszczególnych zadań przyznaje się wyłącznie pełne punkty – za zadania otwarte, oceniane w skali 0–1, punkt przyznaje się wyłącznie za odpowiedź w pełni poprawną,
- za zadania, za które można przyznać więcej niż jeden punkt, przyznaje się tyle punktów, ile prawidłowych elementów odpowiedzi przedstawił zdający,
- jeśli podano więcej odpowiedzi (argumentów, cech itp.) niż wynika z polecenia w zadaniu, ocenie podlega tylko tyle kolejnych odpowiedzi (liczonych od pierwszej), ile jest wymaganych w poleceniu,
- jeżeli podane w odpowiedzi informacje (również dodatkowe) świadczą o zupełnym braku zrozumienia omawianego zagadnienia i zaprzeczają logice udzielonej odpowiedzi, odpowiedź taką należy ocenić na zero punktów.

Zadanie	Oczekiwane odpowiedzi	Zasady przyznawania punktów	Punkty za zadanie
1.	d		1 pkt
2.	d		1 pkt
3.	b		1 pkt
4.	a		1 pkt
5.	weto ludowe, referendum, inicjatywa ludowa, plebiscyt	po 1 pkt za każdą prawidłową odpowiedź	4 pkt
6.	szowinizm	1 pkt za prawidłową odpowiedź	1 pkt
7.	A. bezpośredniości B. tajności C. równości D. powszechności	po 1 pkt za każdą poprawną odpowiedź	4 pkt
8.	1. B, 2. E, 3. A, 4. D	po 1 pkt za każdą poprawną odpowiedź	4 pkt
9.	1. C, 2. A, 3. B, 4. E	1 pkt za wszystkie poprawne odpowiedzi	1 pkt
10.	1. C, 2. A, 3. B, 4. E	po 1 pkt za każdą prawidłową odpowiedź	4 pkt

Zadanie		Oczekiwane odpowiedzi			Zasady przyznawania punktów	Punkty za zadanie	
11.	1.	Lp.	Organizacja terrorystyczna	Naród	Charakter organizacji	po 1 pkt za każde prawidłowe wskazanie narodu i charakteru	10 pkt
		1.	Euskadi Ta Askatasuna (ETA)	Baskowie	separatystyczny		
		2.	Hamas	Palestyńczycy	fundamentalistyczny		
		3.	Hezbollah	Libańczycy	fundamentalistyczny		
		4.	Irish Republican Army (IRA)	Irlandczycy	separatystyczny		
		5.	Rote Armee Fraktion (RAF)	Niemcy	lewacki		
	2.	A – 2, B – 1, C – 5, D – 4, E – 3			po 1 pkt za każdą prawidłową odpowiedź		
12.	A. funkcja dystrybucyjna B. funkcja resocjalizacyjna C. funkcja prewencyjna D. funkcja kontrolna E. funkcja represyjna			po 1 pkt za każdą prawidłową odpowiedź	5 pkt		
13.	<p>Np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – istnienie stosunkowo szerokiej regulacji prawnej – przestrzeganie prawa przez wszelkie organy państwowe – egzekwowanie prawa – istnienie niezależnych instytucji stojących na straży przestrzegania prawa – gwarancja praw człowieka – zgodność prawa z normami moralnymi, religijnymi i obyczajowymi – hierarchiczność prawa – spójność (niesprzeczność) i zupełność prawa – stabilność (przewidywalność) prawa – precyzyjność prawa – prawo musi być możliwe do spełnienia i opublikowane <p>Należy uznać każdą inną poprawną odpowiedź.</p>			po 1 pkt za każdą prawidłową odpowiedź	5 pkt		
14.	1.	piramida potrzeb			1 pkt za poprawną odpowiedź	3 pkt	
	2.	(Abraham) Maslow			1 pkt za poprawną odpowiedź		
	3.	Afiliacja to inaczej poczucie przynależności, wyraża się w dążeniu do bycia razem z innymi ludźmi, przyłączenia się do osób i grup społecznych oraz poszukiwania ich akceptacji.			1 pkt za poprawną odpowiedź		
15.	zasada poszanowania praw mniejszości			1 pkt za prawidłową odpowiedź	1 pkt		
16.	1.	Pomnik Ofiar Grudnia '70, należy uznać też: Pomnik poległych stoczniowców, Pomnik Trzech Krzyży w Gdańsku			1 pkt za prawidłową odpowiedź	3 pkt	
	2.	1970 r.; Pomnik jest poświęcony stoczniowcom, którzy zostali zastrzeleni przed bramą gdańskiej stoczni przez wojsko i milicję podczas strajku			1 pkt za opis wydarzeń i 1 pkt za podanie daty wydarzenia		

Zadanie	Oczekiwane odpowiedzi	Zasady przyznawania punktów	Punkty za zadanie
17.	A. Mina budżetowa B. Mina emerytalna C. Mina drogowa D. Mina energetyczna E. Mina procesowa	po 1 pkt za każdą prawidłową odpowiedź	5 pkt
18.	A. sądy apelacyjne B. sądy rejonowe C. sądy okręgów wojskowych D. Naczelny Sąd Administracyjny	po 1 pkt za każdą prawidłową odpowiedź	4 pkt
19.	1. Rejon: Afryka Subsaharyjska	1 pkt za podanie rejonu	4 pkt
	2. Przyczyna polityczna np.: – jest to rejon niestabilny politycznie, dochodzi tam do licznych konfliktów zbrojnych – państwa Afryki Subsaharyjskiej to obszary pokolonialne, których granice ustalono w sposób sztuczny, co rodzi konflikty o władzę oraz waśnie plemienne i religijne – obszar Afryki Subsaharyjskiej leży poza strefą zainteresowania państw europejskich i USA, w związku z czym nie może on liczyć na znaczącą pomoc w rozwoju Przyczyna społeczno-gospodarcza np.: – jest to rejon, w którym ludzie nie mają wykształcenia i nie potrafią sami dokonać zmian cywilizacyjnych – jest to rejon, do którego ONZ, UE, USA i in. wysyłają tylko doraźną pomoc materialną w postaci żywności i leków, a nie inwestycji i technologii – jest to rejon, w którym brakuje inwestycji wielkich korporacji ze względu na klimat i brak wykwalifikowanej kadry	1 pkt za właściwe podanie obu przyczyn	
	3. wschodnia Azja i wyspy Pacyfiku	1 pkt za prawidłową odpowiedź	
	4. Powodem jest transformacja ustrojowa i gospodarcza państw komunistycznych byłego Układu Warszawskiego. Rozpad ZSRR i Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej, czyli dotychczasowego rynku, spowodował ograniczenie produkcji, upadek wielu zakładów pracy lub ich restrukturyzację, co spowodowało wzrost bezrobocia.	1 pkt za prawidłowe wyjaśnienie	
20.	Fakty – 2, 7, 8 Opinie – 1, 3, 4, 5, 6	4 pkt za wszystkie poprawne odpowiedzi, 3 pkt za 7 poprawnych odpowiedzi, 2 pkt za 6 poprawnych odpowiedzi, 1 pkt za 5 poprawnych odpowiedzi	4 pkt
21.	1. urbanizacja 2. alienacja (wyobcowanie)	po 1 pkt za każdą prawidłową odpowiedź	2 pkt

Zadanie	Oczekiwane odpowiedzi		Zasady przyznawania punktów	Punkty za zadanie
22.	Ustawa zasadnicza	Zwykła ustawa	po 1 pkt za każdą prawidłowo opisaną różnicę	5 pkt
	Inicjatywa ustawodawcza przysługuje 1/5 ustawowej liczby posłów, Senatowi i Prezydentowi.	Inicjatywa ustawodawcza przysługuje posłom, Senatowi i Prezydentowi, Radzie Ministrów i 100 tys. obywateli.		
	Senat ma do 60 dni na podjęcie uchwały.	Senat ma do 30 dni na podjęcie uchwały.		
	W Sejmie pierwsze czytanie może się odbyć nie wcześniej niż 30 dnia od złożenia projektu.	Konstytucja nie reguluje, ile dni musi minąć od złożenia projektu do pierwszego czytania.		
	Sejm uchwała zmiany większością 2/3 głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów.	Sejm uchwała zmiany zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów.		
	Prezydent nie może zawetować zmiany konstytucji ani odesłać jej do Trybunału Konstytucyjnego.	Prezydent może zawetować ustawę lub odesłać ją do Trybunału Konstytucyjnego.		
	Uwaga: należy uznać skróconą wersję odpowiedzi, pod warunkiem wskazania zasadniczych różnic.			
23.	1.	Przeciętny Polak nie rozumie zasad funkcjonowania Unii Europejskiej (nie rozumie unijnego prawa).	1 pkt za prawidłową odpowiedź	3 pkt
	2.	Np.: – opracowanie programu nauczania o Unii Europejskiej dla wszystkich szczebli edukacji – organizowanie dla uczniów i studentów atrakcyjnych konkursów i olimpiad o Unii Europejskiej – promowanie dnia europejskiego 9 maja – stworzenie cyklu programów dla różnych grup wiekowych informujących o Unii Europejskiej Uwaga: należy uznać każdy inny logiczny pomysł.	po 1 pkt za każdy sposób	
24.	1.	Stosunek Polaków do wojskowych misji zagranicznych jest zdecydowanie negatywny . Np.: – obawy przed odwetowymi zamachami terrorystycznymi w Polsce – skandale związane z łamaniem praw człowieka przez żołnierzy – koszty materialne misji wojskowych – starty ludzkie wśród polskich żołnierzy – niewielkie efekty w osiąganiu zamierzonych celów, tj. stabilizacja regionu, likwidacja terroryzmu, budowa demokracji, – niechęć (wrogość) ludności miejscowej do wojsk obcych Uwaga: należy uznać każde inne logiczne wyjaśnienie. Punkty za podanie przyczyn należy przyznać tylko pod warunkiem właściwego określenia stosunku Polaków do misji.	po 1 pkt za podanie każdej przyczyny niechęci	12 pkt

Zadanie		Oczekiwane odpowiedzi	Zasady przyznawania punktów	Punkty za zadanie
24.	2.	Pakt Północnoatlantycki (Organizacja Paktu Północnoatlantyckiego) Uwaga: Należy uznać nazwę po angielsku: North Atlantic Treaty Organization	1 pkt za prawidłową odpowiedź	
	3.	Wojska polskie mają swoje bazy w miejscach najbardziej zagrożonych atakami partyzanckimi i terrorystycznymi.	1 pkt za prawidłową odpowiedź	
	4.	Np.: – terroryści (partyzanci) dokonują ataków samobójczych – terroryści (partyzanci) stosują pułapki i podstęp – nie można ich odróżnić od ludności cywilnej (nie noszą mundurów i ukrywają broń) – terroryści (partyzanci) werbują najemników spośród biednej ludności w zamian za żołąd (pieniądze)	po 1 pkt za każdą metodę	
	5.	Np.: – poszanowanie i nienaruszanie zasad lokalnych kultur – organizacja edukacji (szkół), szkolenia zawodowego – organizacja opieki zdrowotnej – odbudowa infrastruktury	po 1 pkt za każdą metodę	
	6.	Prowadzenie „wojny na miękko” jest bardzo kosztowne, brakuje chętnych cywilów do wyjazdu w rejony niestabilne, akcja jest bojkotowana przez uczonych (antropologów).	1 pkt za prawidłową odpowiedź	
	25.	1.	Określenie nadawcy listu	
2.		Właściwe określenie adresata (Prezydent, Premier, Rada Ministrów)	1 pkt	
3.		Określenie swojego stanowiska w sprawie	1 pkt	
4.		Podanie trzech argumentów	6 pkt	
5.		Właściwe dobranie i wykorzystanie źródeł	po 1 pkt za każde źródło	
6.		Forma pracy: jednorodna stylistycznie, poprawna pod względem leksykalnym, ortograficznym i interpunkcyjnym, czytelne pismo, zachowanie akapitów i marginesów	1 pkt	